

Сулейман-Стальский райондин общественно-политический газет

КУЪРЕДИН ХАБАРАР

№26 (26499)

Жуьмя, 24-июнь, 2022-йис
Газет гяфтеда садра акъатзава.
Маса гунин кьимет азадди я

Важиблу месэлайриз килигна

20-июндиз райондин Кьил Саид Темирханован регьбервилек кваз райадминистрациядин аппаратдин совещание кыле фена. Анал яшайишдин важиблу объектрал ремонтринни эцигунрин серенжемар ва комплексдин кадастровый кьвалахар кыле тухузвай гьалдихь галаз таниш хьана.

Анал алай важиблу месэлайрикай сад тир чпихь артуханвал авай уьлкведин, республикадин ва муниципальный программаяр уьмуьрдиз кечирмишунин жигьетдай авай гьалдикай УКС-дин начальник Роберт Мейланова гегьенш информация гана.

ИкI, ада кьейд авурвал, «Комплексное развитие сельских территорий» госпрограмма уьмуьрдиз кечирмишунин сергьятра аваз, Агьа-СтIал Кьазмайрал цийи школа эцигунин кьвалахар акьалтIарнава. Алай вахтунда и объектдал анаг дуьзмишунин, аваданламишунин кьвалахар кыле тухузва. ГьакIни Вини СтIалдал ва Кьулан СтIалдал мини-футболдин майданар тукьIурна куьтягьнава, КIахцугьиз ва Эминхуьре са микрорайондиз тIебиатдин газ тухвана.

Кьасумхуьрел цин линияр тухуникай рахайтIа, алай вахтунда резервуарилай кьезвай яд тухудай турбаяр кутазва ва гьакIни са жерге куьчяр кьайдадик кутан хьийизва.

Республикадин инвестициярин программадай ДаркIуш-Кьазмайрал аялрин ясли-бахчадин дарамат, Герейханован хуьруьн 2-нумрадин школа эцигунин кьвалахар кыле тухузва, гьакIни Цийи Макьарал ва Курхуьрел цин линияр тухузва.

И программадай эцигунин кьвалахар алай йисан эхирдалди акьалтIарда. И программадай гьакIни «Сардаркент-Даркуш-Казмайлар» магистральный водопровод тухунин эхиримжи кьвалахарни акьалтIарда. Кьулан СтIалдал цин линиярни тухун фикирдиз кьачунва.

«Комфортная городская среда» федеральный программадай «Жилье и городская среда» милли проектдин бинедаллаз Агьа-СтIалдал, Вини-СтIалдал ва Сийидрин хуьре общественный территорияр аваданламишда, ДР-дин Минздравдин патай Бутхуьре ва Зизика здравоохраненидин объекттар эцигIа.

«Мой Дагестан – мои дороги» проектдай Агьа-СтIал Кьазмайрин, Кьулан-СтIалрин, Экенрин, КIварчагьрин, КIахцугьрин, Эминхуьруьн са жерге рекьер ремонт ийида.

Гьиле авай йисуз райондин умуми образованидин 4 школада капиталный ремонтар кыле тухузва. Ада са жерге маса делилар гьана.

Райондин Кьил Саид Темирханова и жигьетдай са бязи баянар гуналди, эцигунринни ремонтрин кьвалахарин еридал ва вахтарал амал авун чарасуз тирди кьейдна.

Гуьгуьнлай анал рахай УМИЗ-дин директор Назир Гьасанова райондин 10 кварталда комплексный кадастровый кьвалахар кыле тухун тешкилнавай гьалдал акьвазна.

Ада кьейд авурвал, и кьвалахар анжах Испикрин хуьруьн поселенидин сергьятда кыле тухуз эгечIнава. Чуьлдин кьвалахар акьалтIарайла пешекарри кIватIнавай делилар садахьди авунал ва гекьигунал машгьул жеда. Ихьтин серенжемар мукьвара амай чкайрани кыле тухуз башламишда. И кьвалахар кыле тухудалди виликамаз пешекарри азосьёмкаяр авун патал ихтиярар кьачун герек я.

И месэладай анал алава куьруь информацияр гьаз Кьасумхуьруьн ва Уллу-Гьетгьрин хуьрерин поселенийрин администрациярин кьилер рахана.

Эхирдай райондин Кьил Саид Темирханова профильный кьуллугьрин пешекарриз эменнидин ихтияр тайинардай документар гьазурунин важиблубликай халкь хабардар авунин тапшуругь гана.

«Шарвили» эпосдин сувар – Кьасумхуьрел

Чна виликамаз хабар гайивал, и йикьара кыле фейи лезгийрин «Шарвили» игитвилдин эпосдин сувар кыле тухунин жигьетдай кардик квай республикадин тешкиллувилдин комитетдин заседанидал коронавирисдин тIугьвалдин хаталувлик хуьнин мураддалди алай йисуз эпосдин сувар кылдин муниципалитетра кыле тухунин кьарар кьабулнавай. Адан бинедаллаз «Шарвили» эпосдин сувар чи районда 25-июндиз кыле тухуда.

Райондин Кьил Саид Темирханован регьбервилек кваз 20-июндиз кыле фейи «Шарвили» эпосдин сувар кыле тухунин тешкиллувилдин комитетдин заседанидал адан член райадминистрациядин Культурадин отделдин начальник Майрудин Бабаханова И. Гь. Тагьирован тIварунихь галай Культурадин Дворецдин вилик квай майдандал кыле тухудай суварин план-сценариядихь галаз танишарна. Ада кьейд авурвал, и мярекатда райондин ва общественный организациярин руководителри, яратмишдай интеллигенциядин векилри, маса районрай ва республикадай кьведай мугьманри иштиракда. Суварин иштиракчияр патал спортдин акьажунрин, концертдин чIехи программа гьазурнава.

Чпин алава теклифар гьаз анал гьакIни райадминистрациядин Кьилин 1-заместитель Лацис Оруджев, РУО-дин начальник Гьуьсейн Шихбабаев, спортдин, туризмдин ва жегьилрин крарин рекьяй Комитетдин директор Чингиз Абдулмежидов рахана.

Оргкомитетдин заседанидин нетижаяр Саид Темирханова кьуна, талуь кьуллугьрин руководителриз тади серенжемар кьабулун патал тапшуругьар гана.

Ша, буюр, «Шарвили» эпосдин суварик Кьасумхуьрел!

Олимпиадайрин иштиракчияр алхишна

21-июндиз райондин Кьил Саид Темирханован Всероссийский ва региональный олимпиадайрин гьалибчийрихь ва призеррихь галаз гуьруьшмиш хьана.

Гуьруьшда райадминистрациядин Кьилин 1-заместитель Лацис Оруджева, РУО-дин начальник Гьуьсейн Шихбабаева ва «Иман» мергьметлувилин фондунин векил Мурад Ханбалаева иштиракна.

Дагьустан Республикадин илимдинни образованидин министерстводин ди-

пломриз 11-классрин ученикар: Карина Алимуродова (Испикрин СОШ) ва Милана Гьуьсейнова (Цийихуьруьн СОШ), 10-классрин ученикар: Шамиль Тагьиров (Цийихуьруьн СОШ) ва Мадина Алиева (Агьа-СтIал Кьазмайрин СОШ), 9-классрин ученикар: Амина Шихрагьимова (Курхуьруьн 1-нумрадин СОШ), Хадижа Зейналова (Герейханован 1-нумрадин СОШ) ва Марият Шамсудинова (КIварчагьрин СОШ) лайихлу хьана. Абуруз гьакIни «Иман» мергьметлувилин фондунин патай пулдин пишкешарни гана.

Райондин Кьил Саид Темирханова ва «Иман» мергьметлувилин фондунин векил Мурад Ханбалаева аялриз олимпиадайра иштирак авунай чухсагьул малумарна ва абурухь жележегда мадни еке агалкьунар хьана кланзавайди кьейдна.

Шагьадатнама вахкана

Райондин администрацияда Цийи Макьарилай тир инвалид Агьарзаев Астарханав яшамаш жедай кIвалер кьачун патал гьакьисуз (безвозмездный) субсидия гунин жигьетдай шагьадатнама вахкана.

Гьукуматдин пулунин сертификат вахкудайла райондин Кьил Саид Темирханова чи уьлкведи уьмуьрдин четин гьалда авай ватангьлийриз герек тир куьмекар гузвайди, гуьгуьл кьазвайди кьейдна. Ада и сертификатдин сагьибдиз ганвай шагьадатнама мубарак авуна, хуш келимаяр лагьана.

Вичин нубатда А. Агьарзаева зегьметдин ва ДР-дин яшайишдин жигьетдай вилик тухунин Министерстводиз, муниципалитетдин ва райондин агьалияр яшайишдин жигьетдай хуьдай управленидин руководствойриз вич хьтинбуруз фикир гунай чухсагьул лагьана.

Чин гьазурайди Абидин Камилов я

Хайи югъ мубаракна

Сулейман-Стальский райондин информационный агентствонин руководитель, ДР-дин искусствойрин лайихлу деятель Гуллер Камиловадиз вич хайи югъ райондин Кыл Саид Темирханова, адан заместителри ва райадминистрациядин кзурулушдин подразделенийрин руководителри риклин сидкыдай мубаракна. Абуру адан пешекар-виллин девлетлу тежриба, яратмишунин кьетенвилер, журналистикадин рекьяй адан гегенш чирвилер кьейдна, адахь мягкем сагъламвал ва вири крара агалкунар хана кланзавайди лагана.

Кьейд: Камилова Гуллер Ай-дунбековнади республикадин журналистика вилик тухуник вичин еке пай кутуна. Ада культурадин ва телевиденидин хилера 35 йисалай виниз вахтунда намуслувилелди кваллахна. Гзаф йисара ада «Дагестан» РГВК-да телевиденидин проектар кыле тухвана. Ам телевиденидин са жерге документальный филмаирин, телепередачарин, гя жигъетдай яз «Созвездие Алкадари», «Поколение», «Герои страны гор» ва маса кваллахрин автор я.

Чи райондиз кваллахдал хукеведальди ада «Россия – моя история» Тарихдин паркуна илим чукурунин кваллах кыле тухувай.

Райондин грамота гана

Район экономикадин ва яша йишдин жигъетдай вилик тухуник еке пай кутунай, активный общественно-политический кваллахдай, акалгзавай несилдиз ватанпересвиллин, руьгдинни ахлакьдин жигъетдай тербия гуни кардик вичин пай кутунай муниципальный райондин Кылин патав гвай агъсакълрин Советдин председатель Аслан Аслановаз Сулейман-Стальский райондин Гьурметдин грамота ганва.

Грамота вахкудайла райондин Кыл Саид Темирханова гзаф йисарин намуслу кваллахдай Аслан Бабаевичаз чухсагъл лагана ва адахь мягкем сагъламвал, яргъл йисар, кваллахда жележгдани агалкунар хана кланзавайди кьейдна.

22-июнь – Рикел хуьнин ва гьамлувилин югъ

Дяведин инсафсузвал

1941 -йисан 22-июндин пакама. И югъ Советрин Союздин вири халкьар патал мусибатдиндаз элкьвена. Фашистрин Германиядин кьушунри чи исягъ ва зурба Ватандал вегьенай. Душмандин Балтийский гьуьлелай Чулав гьуьлел кван яргъи ханвай сергьят хуьзвай чи пограничный частарал гьужумна. Гитлеран генералри лап кар алай кьушунар Шяуляйдин, Каунадин, Гродне-Волындин, Рава-Русский ва Бродский пограничникри абуруз журтлудаказ жаваб гана, душмандин гзаф аскерар, техника барбатна.

Ватандин мулкарин немсерин кьушунар гьахьнавайдакай, дяве башламиш ханвайдакай Дагъларин уьлкведин халкьаривни хабар агакьна. Чка-чкада собранияр, митингар кыле фена ва агъзуралди дагъвийри, жуьреба-жуьре пешейрин иесийри, чеб Ватан хуьз гьазур тирдакай малумарна ва фронтдиз реке тун Палабна. 1986-йисуз Дагъустандин ктабрин издательствода акьуднавай «Чун гьалибвилехь инанмиш я» твар алай ктабда ганвай документрай аквазвайвал, Дагъ-

устандай сифтегьан гьуьгьуллубур (3500 кас) 1941-йисан 27-июндиз фена. Саки вири районрай атанвай итимар Махачкьалада кватл хана. Абуруз Дагъустандин радиокомитетдин артистри концертни гана. Ватанпересар фронтдиз политрук Яковлев кыле аваз мукьва-кылийри, республикадин вилик-кылик квайбуру ва шегьерэгълийри реке туна.

Дяведин гьа сифте йикъарилай партияди «Вири - фронт патал! Вири - гьалибвал патал!» лозунг майдандиз акьудна. И лозунг фашистрин хура акьвазунин карда женгинин халис пайдахдиз элкьвена. Гьам фронтдин майданра, гьам карханайрин, майишатрин цехра, участокра, фермайра, никлера, багълара...

Эхь, дидейри, чпин рухвар, сабурувал хвена, уьтквемвал кьалурна, фронтдиз реке туна ва абуру душмандай чилин хвена, Гьалибвални кьазанмишна. И кардик Дагъустандин вичелай алакьдай пай кутуна. Дяведин йисара республикадин колхозри, совхозри государстводиз 129,5 агъзур тонн кьуьл, 15 агъзур тонн ципицар, 1134 тонн ниси,

1332 тонн члем, 48 агъзур тонн як, 18 агъзур тонн емишар, 50 агъзур тонн сар ва маса продуктар реке туна. Дагъвийри Яру Армиядин аскерар патал 140 вагонда авай пишкешар, 10 агъзурдалай виниз посылкаяр, 1 миллиондилай артух чими парталар ракурна.

Кьуд йисалай виниз давам хьайи Ватандин Чехи дяведи уьлкведин гьар са хизандиз еке телефилер, гьамар, магьрумвилер гьанай. Дяведин женгеривай, цаяривай, бомбайрин, тупарин кьукьурмивай лап яргъа авай хуьреризни агълийризни.

Ватандин Чехи дяведин йисара душмандин уьлкведиз зурба зиянар гана: 1710 шегьер ва 70 агъзур хуьр михьиз хараплайриз элкьурна; 25 миллиондилай гзаф инсанар квалер авачиз амуькьна; промышленностдин 32 агъзур кархана, 98 агъзур колхоз, 1876 совхоз, ракур рекьин 4100 станция, алакьадин 36 агъзур кархана, 6 агъзур больница, 33 агъзур поликлиника, 82 агъзур школа ва гьакI агъзуралди институтар, техникумар, библиотекаяр, музейар, театрар цай яна, хьиткьинарна, та-

рашна барбатна. 1941-йисан кьиметралди, фашистри уьлкведиз гайи зиян 679 миллиард манатдиз барабар хана. Гьа икI хьанатлани, Иосиф Сталин кыле аваз партияди ва государстводи уьлкве кьвачел ахкьалдарна ва халкьдин майишат мадни виликди тухвана.

Рикел хуьнин ва гьамлувилин югъ кьейд авуналди, чна Советрин халкьдиз Гьалибвал гьайи, немсерин кьушунар тар-мар авур ва Европадин халкьарни фашистрин лукьвиликай азад авур Яру аскерар, абурун кьегьалвилер гьамиша рикел хуьзва. Идан гьакьиндай Россиядин Федерациядин вири регионра Гьалибвиллин югъ гурлудаказ кыле тухуни шагьидвалзава. Европада мад фашистрин, нацистрин дестейри кыл хкажзавай вахтунда Дуьньядин кьвед лагъай ва Ватандин Чехи дяведин тарсар рикелай алудун дуьз туш. Амма чуру мурадар аваз цийи дявейрик цай кутаз, фашизм кьвачел ахкьалдариз кланзавайбуру жавабдарсуз ксар я. Абурун гьерекатрихь дуьзгуьн нетижайрин жедач. Абуру дуьньядин сагълам, исягъ фикиррал алай вирида лянетламишзава.

Рикел хуьнин ва гьамлувилин МИТИНГ

Рикел хуьнин ва гьамлувилин юкьуз «Вечный огонь» мемориалда Сулейман-Стальский райондин Кыл Саид Темирханов кыле аваз официальный ксарин, общественный организационин, культурадин ва образованидин учрежденирин векилрин митинг кыле фена. Абуру райондин Баркаладин обелискдал цуьквер ва цуькверин таж эцигна, са декьикада кисна акьвазуналди, фронтда телеф хьайи ветеранар рикел хкана.

Митингдин иштиракчийри кьейд авурвал, дяведин йисара цудралди кьегьалри чпин чанарилайни гьил кьачуна, Ватандин аслу туширвал хвена, Гьалибвал кьачуна. Гьавилляй и югъ рикел хуьнин ва гьалибвиллин югъ яз кьейд ийизва. И кар чна акалгзавай несилдал агакьарун лазим я.

27-июнь - Россияда жегьилрин югъ

Итижлу гьуьруш

Жегьилрин йикъан вилик Сулейман-Стальский райондин спортдин, туризмдин ва жегьилрин крарин рекьяй Комитетди (директор Ч. Абдулмеждов), образованидин учрежденирин ва общественный организационин иштираквал аваз спортдин мярекатар ва машгур спортсменрихь галаз гьуьрушар кыле тухвана. ИкI, Агъа-Сталрин мини-футболдин майдандал жегьилар машгур спортсмен, грекнини-римлуьйрин арада кьве сеферда дуьньядин чемпион, спортдин борьбадай Беларусь Республикадин Федерациядин Президент Алим Селимовахь галаз гьуьрушмиш хьана.

Гьуьрушда Аргентинадай тир футболдай пешекар тренер Хуан Альберто Вильянуэва Пласенсиади иштиракна.

Алим Селимова аялриз ва жаванриз вичин спортдин рекьикай, спортда кьазанмишай агалкунрикай, гьалибвилехь финин «сирерикай» итижлу ихтилатар авуна, абурун патай хьайи суалриз жавабар гана.

Гьуьрушдин эхирдай жегьилри машгур спортсменрихь галаз рикел аламукьдай шикилар яна.

Хазран Кьасумов

Наркоманиядиз акси комиссиядин заседание

Алатай гьафтеда Дагъустан Республикадин Гьукуматдин Председателдин заместитель Рамазан Жафарован регьбервилек кваз ДР-дин наркоманиядиз акси комиссиядин заседание кыле фена.

ВКС-дин кьайдада заседанидин кваллахда Сулейман-Стальский рай-

ондин Кыл Саид Темирханова ва общественный хатасузвал хуьнин рекьяй райадминистрациядин Кылин заместитель Абуталиб Фатулаева иштиракна.

Заседанидал алай месэлайрай, Рамазан Жафаровалай гьейри, ДР-дин здравоохраненидин министр Татьяна Беляева, жегьилрин крарин рекьяй министр Камил Саидов, МВД-дин ДР-да авай УКОН-дин начальник Мустангер Муминов ва маса юлдашар рахана.

Заседанидин нетижайрай талукь кьарар кьабулна, ам доклад гьазурун патал ДР-дин Кыл, наркоманиядиз акси республикадин комиссиядин председатель Сергей Меликовал агакьарна.

«ШАРВИЛИ» - 2022

Халкъдин игит алхишзава шиирра

Сажидин

ШАРВИЛИ ЧИ, ШАРВИЛИ

Дерт риклевай эллерин вил вал ала!
Берекатлу чилерин вил вал ала!
Касдин, Чулав гъулерин вил вал ала!
Шейхеринни пирерин вил вал ала!
Пехил муркар яд ая, яд, Шарвили!
Сефил риклер шад ая, шад, Шарвили!
А пад-Лезги, и пад-Лезги, чаравал
Ам тушни къван къедин узуькъаравал?
Ашукъ риклер гзаф ава хура вал,
Аллагдавал хъиз, чи вил ала пара вал,
Хъуьтгерикай гад ая, гад, Шарвили!
Ийидай кар фад ая, фад, Шарвили!
Куьре Мелик, Гъажи-Давуд къагъриман,
Мегъаммед ал-Ярагъдин эрзиман,
Эминанни Сулейманан тир дарман,
Им чи патай минет я ваз, эй Иман!
Къилиз акъуд риклин мурад, Шарвили!
Къурмишдайвал чехи парад, Шарвили!
Самур вацал-цацарин цал-сергъят я.
Лезги халкъдиз азадвал куьз къегъят я!
Им чи зиян, са нин ятлан менфят я.
Чахъ и саягъ рахаз, белки, регъят я.
А хиялар авун я фад, Шарвили!
Инкъилабдин худда тур чад, Шарвили!
Зунни чан гуз гъазур я гъа женгина!
Гъахъсузвилдин къил тун патал дингина.
Албанистан хутан хъийин гуьнгуьна.
Эй, Азад Гъед! Мус аквада куькгуьнна?!
Вири къуват ийин чи сад, Шарвили!
Им чи патай я дал-бидад, Шарвили!

Абдулкадир Сайдумов

ЛЕЗГИ ХАЛКЪДИН ПАГЪЛИВАН

Игитвилдин чи эпосдин,
Сувар я къе шадвилдин.
Риваятрин Шарвили хва,
Вун гъунар я садвилдин!

Лишанлу югъ, къван эцигдай
Ви гуьмбетдин атанва.
Ви гуьрметдай къадим Ахцегъ
Къе мугъманрив ацанва.

Сугъурдин тур гъиле аваз
Вун виринра машгъур я.
Гъамиша ваз икрам ийиз,
Чун уьмуьрлух гъазур я.

Женгера вун гъалиб хъана
Лувар квай шив кланик кваз.
Ваз вафалу хъана вири,
Даим вун чи вилик кваз!

Милли руьгъдин гъалибвилел
Чаз азадвал гъайиди.
Гъейрат, намус, михъиз хвена
Чи къайгъудар хъайиди!

Гъамишалугъ амукъда вун,
Риваятрин къагъриман.
Несилриз вун чешне жеда,
Лезги халкъдин пагъливан!

Шагъабудин Шабатов

ШАРВИЛИ Я, ШАРВИЛИ

Къве агъзур ийс, адалайни пара я,
Анлай инихъ тарихарни хара я,
Амма ам чаз виридалай багъа я.
Вуж тир а кас? - Шарвили я, Шарвили.

Хайи чили къунай вичин кфула ам,
Уьткъемвиле, гъакни хвенай чала ам,
Дагъ хъиз къвазнай чапхунчийрин
хура ам.
Вуж тир а кас? - Шарвили я, Шарвили.

Женнетдин юкь - квайни квай члук чил
хвейи,
Чарадан мал къакъуд тавур, гъил хвейи,
Фагъумсуз тир къурабайрин къил хайи.
Вуж тир а кас? - Шарвили я, Шарвили.

Валай чешне къачузва гъар лезгиди,
Кутаз жедач рехне михъи гуьзгуьдик.
На чун хъиз, чи гележегни экуьник,
Кутун патал ялда чна, Шарвили.

Шагъабудин Шалбуз дагъдин пад хътин,
Агакънавай бул бегъердин гад хътин,
Михъивилиз абукевсер яд хътин,
Ви весийриз вафалу я, Шарвили!

Абидин Камитов

«ШАРВИЛИДИН» СУВАРИК

Халкъдин рекъе чанар гайи игитар
Асиррилай мад майдандиз акъатда.
Чи къегъал хва Шарвилидин багъа твар
Милли ярж яз хайи халкъдив ахгатна.

Къве агъзур ийс рекъин мензил атлана,
Чи Шарвили чаз къуллугъиз хтанва...
Къенин юкъуз чун авай гъал къатлана,
Лезги халкъар сад хъийиз ам атанва.

Эхъ, ви тварцел Ахцегъиз - ви суварик
Лезги халкъар улкъевдин гъар пилерай
Кватл хъанва къе, дагъдин лекърен
луварик
Экечдайвал шарагар хъиз эверай.

Ви тварцелди къадим Ахцегъ
шегъердиз
Къезва халкъар Къевар, Кцлар,
Паклудай...
«Келед хивез» хкаж жезва эвериз,
Ви твар къуна, дердер аваз лугъудай...

Лезги чилин къулан тар яз, сергъатдиз
Элкъевнавай къе Самур вацлу, шадвилей,
Лепейривди кап язава жемъатдиз,
Дамахвава къе халкъарин садвилел!..

«Келед хивей» Шарвилидиз эвериз,
Куьре Абид, види, лагъ, вуч къелет я?!
Пуд сеферда «Шарвили» твар эзбериз,
Шаксуз, твар тун еке бахт ва къимет я!

Царар кхъихъ, чалар кхъихъ, кис жемир,
Хайи халкъдин белед хъухъ вун, Абидин.
Бязибур хъиз, карсуз гъакл жкис жемир,
Шарвилидин эвлед хъухъ вун, Абидин!

Хазран Къасумов

ГЪАР СА ЛЕЗГИ ШАРВИЛИ Я

Жида хъана душманд рикле аклидай,
Диде-бубад тварцел леке тегъидай.
Кичл акатна, къулухъ катун течидай,
Гъар са лезги Шарвили я, Къагъриман,
Герек члавуз хуьдай даим Лезгистан.

Мидябурни, четин члавуз, сад хъайи,
Женг тухурла, гъар садакай къад хъайи.
Ад хкаждай хъсан крар мад хъайи,
Гъар са лезги Шарвили я, Къагъриман,
Герек члавуз хуьдай даим Лезгистан.

Буй-бухадиз гадаяр я къегъалар,
Дишегълияр - ханумарни бикейар,
Гъин тийидай чпел тегъне-лекейар,
Гъар са лезги Шарвили я, Къагъриман,
Герек члавуз хуьдай даим Лезгистан.

Акъул-камал авай чпихъ бинедлай,
Писни-хъсан чирай буба-дидедвай,
Хатур-гуьрмет алуд тийир рикелай,
Гъар са лезги Шарвили я, Къагъриман,
Герек члавуз хуьдай даим Лезгистан.

Куьре, Яркар - чпин хайи бине тир,
Пак Эренлер, Шалбуз дагъни еке тир,
Камалгъли инсанар яз - вине тир,
Гъар са лезги Шарвили я, Къагъриман,
Герек члавуз хуьдай даим Лезгистан.

«Сад хъайила риклер чи, хквервал я Шарвили»
(«Шарвили» эпосдай)

«ШАРВИЛИ» ЭПОСДИКАЙ ЛАГЪАНВАЙ КЕЛИМАЯР

«...эпосдин къилин фикир халкъдин
гъал-агъвал вини дережадиз акъудун ва
хайи Ватан клан хъун я. Эпосда Ватандал
дамах авунин руьгъ къалурнава. Гъеле
1500-2000 йис къван идалай вилик лез-
гийр уях хъанвай халкъарикай сад яз гъи-
сабзавай. Инсандиз анжах са Ватан ава,
са бубалух ава, амма гъар са бубалухдиз,
Ватандиз Шарвили хътин игитар сад-
къвед ваъ, вишералди герек я.»

«...Чна «Шарвили» эпосдин сувар ту-
хунин себени халкъдиз къагъриманви-
лин тербия гуьнин крарик къуьн рикливай
кутун я. Гъахъ я: чаз дуланмиш хъун
патал, гъерен якни, пек-партални, къвал-
югъни, маса тадаракарни лазим я. Амма халкъдин руьгъдин истемешунар хуьзвай
тадаракар мадни гзаф къиметлу я. Гъа ибурун арада ватанпересвили еке чка къазва».

Имам Яралиев,
«Шарвили» эпосдин суварин оргкомитетдин председатель

Ахцегъ района Шарвилидикай, манидлайни къисайрилай гъейри, маса гзаф ри-
ваятринни ван жеда. IX-X асирра, дагълара ислам дин мягъкем жедай члавуз, диндиз
къуллугъзавайбуру Шарвилидикай риваятар чпиз кланивал элкъурна. Гъа ик гъу-
гъуьнилай ахцегъви шейх Шерифакай диндин риваят туькгуьрна.

Александр Назаревич,
филологиядин илимрин кандидат.

«Эхиримжи вахтаралди литературада бине къунвай фикир авай: лезгийрихъ халкъ-
дин эпос («Шарвили») авач. Ам, лагъайтла, ава къван. Вични шииратдин къакъан де-
режадинди, инсанпересди!»

Нагалья Капиева,
филологиядин илимрин доктор.

«Шарвили тек туш, вучиз лагъайтла адахъ вич теснифай халкъдин нефес гала. Шар-
вилидин далудихъ халкъ гала.

Алирза Сандов, шаир.

«Шарвили» эпос - им надир жуьредин эсер я. Халкъдин художественный къана-
жагъда Шарвили дири-цицли тирдакай, ам гъамиша гъа ихъгинди яз амукъни ийидай-
дакай за сувариз гъазурвал аквадай лап гъа сифтедин девирда са шумудра лагъайди,
къхъинни авурди я. Гъа и кардай руьгъдин игитвилдин эпосдидай гъакъикъи игитвилехъ,
ихътин арачивал аваз, еримешун аквазва. Гъа и рекъе гъиссер ахлакъдин жигъетдай
михъи ва эдеблу жезва. 1999-йисан августдинни сентябрдин бедбахтвилдин йикъара
халкъдин ян тагур руьгъдин гъалибвал акъван жанлудакач ачух хъун дуьшуьшдин
кар туш эхир. Гъа ик, игитвилдин эпосни гъакъикъи игитвал зигъиндин къуватдалди
алакъалу ийиз жезва. Гъакъикъи игитвиликай рахайтла, адаз уьмуьрда гъамиша чка
жагъизвайди я. Ингъе гъа иниз килигна халкъдин руьгъдинни медениятдин ирсиникай
алай аямда тербиядин къвалахда менфят къачун чарасуз я».

Агъед Агъаев,
профессор, философиядин илимрин доктор.

Лезгийрихъ чпин эпос «Шарвили» ава лугъуз ван хъун заз гзаф хуш тир. Фолькло-
ристди хъиз, за лезги халкъдин сивин яратмишунриз фикир гана. Эпосдин вариант
гекъингайтла, абуру маса халкъарихъ авани-авачни чирнайтла, пис жедачир.

Халил Халилов,
филологиядин илимрин доктор.

Шарвили лезгийрин лап алатай девирдин, яни дегъзаманрин чан алай сес хъиз,
халкъдин муьтлуьгъ тежер руьгъдин гъунар хъиз, багъа я.

Фирюза Вагъабова,
филологиядин илимрин кандидат

Шарвилидикай эсерри чпин фантазиядин къакъанвилелди, тарихдин къетген рива-
ятлувилелди, ватанпересвилдин тербиялувилелди, фикирдин маналувилдин этикадин
тербия гуналди къенин юкъуз чун гъейранарзава.

Айбике Гъаниева,
филологиядин илимрин кандидат

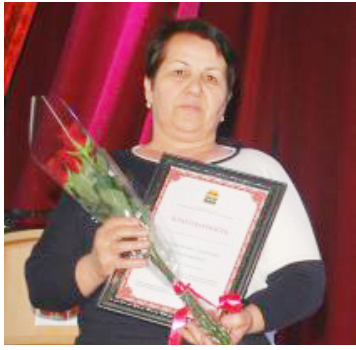
«Шарвили» къенин чи халкъдин руьгъдин бине, чи девирдин лезгийриз чеб буш
майдандал атай халкъ яз ваъ, тарихдин гъерекатри, женгерини ислягъ йикъари,
тлебиятдин чехи татугайвилерини берекатлу йикъари эбеди тестикъарнавай вичин
культура даглана вилик физвай халкъ яз къалурзавай зурба чешме, халкъдин къамат
аквазвай гуьзгуь я.

Абдул Фетягъ,
писатель, шаир.

«Шарвили» лезги халкъдин ивидин ярувални михъивал, адан вацларин йигинвални
дагъларин рехивал, чарчаррин къакъанвални булахрин деринвал, яйлахрин иервални
бубайрин гъилерин, дидейрин риклерин чимивал я.

Зульфийсар Къафланов,
шаир.

МУБАРАКРАЙ!

Гзаф йисара райондин газетдин редакцияда бухгалтервилин жавабдар кюллугь кыле тухвай ва алай вахтунда газетдин корректор яз кВалахзавай Баламетова Сулгюжат Пирме-гьамедовнадин 60 йис тамам жезва.

И лишанлу вакъиа тебрик авунихъ галаз сад хъиз, чаз адахъ сагъ чан, яргал уьмуьр, хизанда бахт, берекат, аялрикай ва хтулрикай риклин архайинвал хъана кланзава.

Вичиз гьуьрметзавай «Курьедин хабарар» газетдин коллектив

Новые сроки действия российских паспортов и другие изменения по ним с 2021 и 2022 года

НОВЫЙ СРОК ДЕЙСТВИЯ ПАСПОРТА РФ

Положение о паспорте гражданина РФ, образце бланка и его описании утверждено постановлением Правительства России от 08.07.1997 № 828. С 16 июля 2021 года оно действует в новой редакции благодаря указанному постановлению Правительства РФ от 15.07.2021 № 1205 с изменениями (далее – Постановление № 1205).

Теперь срок действия российских паспортов, подлежащих замене при достижении возраста 20 и 45 лет, продлён до 90 дней.

Отметим, что до 16.07.2021, когда гражданину исполнялось 20 или 45 лет, ему необходимо было сразу же поменять паспорт, так как этот документ автоматически становился недействительным.

Суть в том, что на период оформления нового паспорта, которое занимает от 10 до 30 дней, гражданину выдавали временное удостоверение личности. Однако с таким документом возможности очень ограничены. С 16 июля 2021 года работодатели при приёме на работу и в иных случаях не могут требовать от гражданина другое удостоверение личности по причине «просрочки» паспорта РФ.

Новые правила избили людей от таких неудобств. Теперь общегражданский паспорт РФ лиц, которым исполнится 20 или 45 лет, будет оставаться действительными до дня оформления нового паспорта, но не более 90 дней после достижения этого возраста (кроме военных по призыву).

То есть, экстренно переоформлять документ сразу после дня рождения больше не нужно.

НОВЫЙ СРОК НА ПОДАЧУ ДОКУМЕНТОВ НА ПАСПОРТ ПОДРОСТКАМИ

Ещё одна новация, которую ввело Постановление № 1205 с 16 июля 2021 года, – продление срока подачи документов для получения паспорта гражданам, достигшим 14 лет. Теперь это не 30, а 90 дней.

НОВЫЙ ПОРЯДОК ДЛЯ ОТМЕТОК В ПАСПОРТЕ РФ

С 16 июля 2021 г. в паспорте РФ проставляют только по желанию гражданина следующие отметки:

- о регистрации и расторжении брака; о детях (гражданах РФ, не достигших 14 лет); о загранпаспортах; о ранее выданных общегражданских паспортах; о группе крови и резус-факторе (как ранее); об ИНН (как ранее).

Отметки о регистрации по месту жительства и снятии с регистрационного учета, а также о воинской повинности остались обязательными.

ЗАМЕНА ПАСПОРТА

Это теперь необходимо сделать в том числе в случае:

- непригодности паспорта для дальнейшего использования из-за нарушения элементов защиты его бланка паспорта, в результате которого невозможно установить его подлинность и обеспечить защиту от изменения нанесенной на него информации;
- повреждения, нарушающего целостность бланка паспорта (отсутствие страницы или ее части,

предназначенной для внесения отметок/записей);

- износа (повреждения), при котором невозможно однозначно визуально определить наличие или содержание указанных в паспорте сведений и реквизитов (Ф.И.О., дата и место рождения, пол, наименование органа, выдавшего документ, номер или серия, дата выдачи), машиночитаемой записи либо фотографии.

НОВЫЙ СРОК ОФОРМЛЕНИЯ ПАСПОРТА РФ

С 1 июля 2022 года срок оформления российского паспорта составляет не более 5 рабочих дней независимо от того, подано заявление по месту жительства или по месту пребывания.

До 01.07.2022 срок оформления паспорта РФ такой:

- 10 дней – если документы поданы по месту жительства;
- 30 дней – во всех остальных случаях.

Также с 01.07.2022 отменён 30-дневный срок для случаев обращения за выдачей или заменой паспорта РФ не по месту жительства, а также, когда утраченный (похищенный) паспорт выдало другое ОВД.

Кроме того, с 1 июля 2022 года МФЦ и организации социального обслуживания передают поданные гражданами для оформления паспорта РФ документы в ОВД в течение 1 дня (ранее – 3 дня).

Также использованы материалы: сайт Правительства РФ.

ОМВД России по РД в Сулейман-Стальском районе

Муслимов Салигь Шабанович

И йикъара 85 йисан яшда аваз философиядин илимрин доктор, ДГУ-дин профессор Салигь Шабанович Муслимов регьметдиз фена.

С.Ш.Муслимов 1937-йисан 13-октябрдиз Къасумхуьруьн райондин Цицигърин хуьре дидедиз хъана. Агалкунралди Дербентдин педколледж акалгТарайдалай кюлухъ ам ДГУ-дин тарихдинни филологиядин факультетдик экечІна. Гуйгуйнлай кьуд йисуз мектебда муаллим яз кВалахна. 1965-йисалай С.Муслимов илимдин рекьел элячІна, аспирантурадиз гъахъна. Ам жергедин муаллимвилелай республикадин кесерлу вуздин профессордин дережадал кьван виликди фена. 1970-йисуз - илимрин кандидатвиллин, 1989-йисуз докторвиллин диссертацияр хвена.

С.Муслимова вичин вири уьмуьр илимдин рекьиз бахшна. Адан кьелемдикай илимдин 200-далай гзаф макъалаяр, учебникар, пособиар, монографияр хкатна. Адан регьбервиллин алакьунар себег яз, Дагъустанда 2002-йисалай философиядин «Камалдин ван» журнал акъатзава.

Кафедрадин профессор яз, С.Муслимова илимдин са шумуд кандидат гъазурна. Жегьилрихъ галаз кВалахун, абуроз илимдин сирер чирун илимдин рикІ алай крафикай сад тир. Ада Дагъустанда философиядин илим дериндай ахтармишуниз кьетІен фикир гузвай, Урусатдин гуманиствиллин жемиятдин Дагъустанда авай отделенидин председателдин везифаяр тамамарзавай.

Илимдин хиле агакьунрай С.Муслимоваз 1998-йисуз - «РД-дин илимдин лайихлу деятель», 2002-йисуз «РФ-дин килин пешекарвиллин образованидин гьуьрметлу кюллугъчи» тІварар гана.

С.Муслимова лезги халкьдин уьмуьрда активнидаказ иштиракзавай. Ам Махачкъалада кыле физвай лезгийрин саки гьар са мярекатда аквадай. Санал кВалахай юлдашри, ярар-дустари, чирхчирри алим кьени инсан, гъавурда авай пешекар, чІехи ватанперес хъиз рикІел хкизва. Ам чи рикІерани гъахътинди яз амукьда.

С. М. Темирханов, Ш. Гь. Мегьамедханов, Л. А. Оруджев, А. Д. Джаватов, А. Б. Фатулаев, Р. А. Абдулазизов, А. А. Мейланов, А. Б. Асланов, И. М. Ризаев, Н. Н. Эфендиев

Интернет мошенничество

Мошенничество в социальных сетях набирает все большую популярность среди преступников. В социальных сетях злодеям не составит труда выдать себя за другого человека или замаскироваться под известный бренд, чтобы завоевать ваше доверие. Иногда они неделями обрабатывают свою жертву, прежде чем повернуть аферу. С развитием цифровых технологий преступники изобретают все более хитроумные планы обмана.

Авторы социальных сетей предупреждают о следующих типах мошенничества:

- Мошенничество, связанное с лотереями. Вам приходит сообщение о том, что вы выиграли в лотерею и можете забрать приз за небольшое вознаграждение.

- Мошенничество, связанное с кредитами. Вам предлагают мгновенный кредит за небольшой аванс.

- Мошенничество, связанное с инвестициями. Вам предлагают вложить небольшую сумму и сулят баснословную прибыль. Обещания моментального обогащения на этой платформе особенно популярны.

Следователь следственного отделения отдела МВД России по Сулейман-Стальскому району Казиахмедов А.К.

«Сулейман-Стальский район» муниципальный райондин администрациядин работникрин коллективди ва райондин Собранидин депутатри чІехи диде Сарат кечмиш хьунихъ галаз алакьалу яз Мусаев Эльдар Мурадovichаз, адан хизандиз ва мукьва-кылийриз башсагълугъвал гузва.

Къасумхуьруьн І-нумрадин юкьван школадин муаллимрин ва техработникрин коллективди играми диде Сарат кечмиш хьунихъ галаз алакьалу яз Мусаев Мурад Саларовичаз, адан хизандиз ва мукьва-кылийриз башсагълугъвал гузва.

26-июнь – Виридуьньядин наркоманиядихъ галаз женг чІугвадай югъ

НАРКОМАНИЯ - им наркотикар (анаша, гашиш, героин, спайс ва икІ мад) ишлемишун себег яз арадал кьезвай, инсаният терг хьунал гъизвай гзаф залан азар - тІегъуьн я. Тарихдай аквазвайвал, наркомания лап фадлай малум я. ИкІ, махсус литературада кхъизвайвал, тирьяк (опий) хътин наркотик квай шейини ийизвай таъсирдикай Средиземный гьуьлуьн рагъэкъечІдай патан халкьариз гъеле лап фад хабар авай. Кыблепатан Азиядиз опийдин тум Александр Македонскийдин кьушунри чи эрадилай виликан девирдин IV виш лагъай йисара гъанай.

XVII асирда а зегьер Индиядай Кефердинни РагъэкъечІдай патан Азиядиз чкІана. Ам кьвердавай Европадин государствойрани

пайда жез хъана. Тирьяк наркотик Иранда, Пакистанда, Индияда, Египетда ва масанра иллаки гегьеншидиз чкІанвай.

Лугъун лазим я, наркотикар эхиримжи вахтара виринра чкІанва. И зегьер чи уьлкведиз иллаки Афгъанистандай, Тажикистандай, Юкьван Азиядин виликан республикайрайни гъизва. Абурун рекьерни Дагъларин уьлкведай физва. Экстремистри, и кардикай менфят кьачуна, чпин чІуру ниятар кьилиз акъудзава. Гьикьван гъайиф кьведай кар ятІани, бязи дагъвийрни чІуру рекье гъатнава, хвешхвеш ва канабар цунал машгълубур ава. Гьам дагълара, гьам дуьзендин районрани.

НАРКОМАНИЯ - им зарафат

туш, гзаф хаталу, зиянлу тІегъуьн я. Вахтундамаз чараяр акун тавуртІа, ада инсаният терг хьунал гъида. Наркотикар ишлемишиз башламишайдалай гуйгуйнлиз азарлуди, эгер вахтунда чараяр акун тавуртІа, вад йисалай виниз амукьдач. Наркотикар ишлемишзавайбуьрни 30 йисал кьведалди яшара авай жегьилар хъайила, гежегедин несилдин эхир гьикІ жедатІа ашкара я.

Тек са духтуривайни кьайдаяр хуьдай органрин кюллугъчийривай и тІегъуьндин вилик пад кьаз жедач. И хаталу азардихъ галаз женгиник диде-бубаяр, муаллимар, вири общественность экечІун, жаванризни жегьилриз машгълу жедай чкаяр, шартІар яратмишун чарасуз я.

«КЮРИНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ» (на лезгинском языке)

Тешкилатчи: Сулейман-Стальский райондин администрация
Кылин редактор А. М. Мирзалиева
Редакциядин ва издателдин адрес: 368760, Къасумхуьр,
СтІал Мусаибан куьче, 3. Телефон: 3-41-65
Печатдин кІвал
Газетдин электронный почта kizvestiya86@mail.ru

Газета зарегистрирована Южным окружным межрегиональным территориальным управлением по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций, регистрационный номер ПИ №10-4325 от 28.01.2002г.

Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахъун мумкин я. Макъалайрин, абур гъизвай делилрин дуьзвиллин патахъай жаваб авторри чти гуда. Макъалайриз рецензияр гузвач ва абур элкьвена вахкузвач. Чап ийиз вахкудай вахт 15:00. Чап ийиз вахкана 10:30
Газетдин индексар: Йисан – 63323; Зур йисан – 51369
Газет йиса 52 сеферда акъатзава.
Гь – И лишандик квай материалар гъакьидихъ чапзавайбуьр я.
12+ - Икьван яшар хьанвайбуьру кІелрай.
Газет ООО «Типография-М» типографияда чапна, 368600, Дербент шегьер, С. Кьурбанован куьче, 25. Тираж 1600. Зак. №